

Mededelingen

Historische vereniging voor de IJsseldelta Jan van Arkel

Eij 't ook 'eurd ?

Laatste nieuws !

De laatste maanden is het aantal leden met bijna 10 nieuwe leden is gegroeid

En...

In de zomer een aantal verenigingsactiviteiten zijn georganiseerd.

En ...

We de komende maanden weer veel activiteiten hebben.

En ook ...

u de meeste vrijdagochtenden ook in onze verenigingsruimte terecht kunt.

INLEIDING

Nog nagenietend van de nazomer en de eerste confrontatie met het herfstige weer ervaren ontvangt u weer een nieuwe Medelingen met daarin de agenda voor de maanden oktober en november. Als we zo eens terugkijken, dan mogen we vaststellen, dat we als vereniging zelfs in de zomer actief zijn geweest.

Zo heeft ons lid Gerrit Eilander in de Bovenkerk twee rondleidingen voor leden verzorgd en zijn er twee momenten geweest om het oude stationsgebouw te bekijken, waar op dat moment ook een tentoonstelling over het oude Kamper lijntje was ingericht.

De Open Monumentendag is weer achter de rug waarbij we dit keer in de Broederpoort aanwezig waren. Ook zijn we als vereniging met onze kraame aanwezig geweest op de jaarmarkt; in juni in IJsselmuiden en in september in Zalk.

De afgelopen periode heeft er (op ons initiatief) tweemaal een overleg plaats gevonden met de zusterverenigingen uit de Hanzesteden Hasselt, Zwolle, Hattem en Elburg. Afsproken is dat we elk kwartaal (als klein hanzeverbondje) bij elkaar komen om elkaar op bestuurlijk niveau te helpen. Het waren vruchtbare bijeenkomsten, waaruit blijkt dat we nog veel van elkaar kunnen leren.

De komende maanden staan weer veel activiteiten van de verenigingen gepland. U leest hierover in deze Mededelingen. Voor al die activiteiten kunnen we nog best wel wat hulp gebruiken. Dus hebt u belangstelling voor een werkgroep dan horen we dat graag. Het is boeiend om met elkaar aan bv. een onderzoek te werken. Lees snel verder om te zien wat we dit najaar voor u in petto hebben.

A G E N D A

9 oktober 2014
werkgroep archeologie

14 oktober 2014
"lezing "Gastarbeid"

21 oktober 2014
cursus genealogie

23 oktober 2014
werkgroep archeologie

30 oktober 2014
huiskamerbijeenkomst

1 november 2014
Momento Mori

6 november 2014
werkgroep archeologie

12 november 2014
lezing "de kogge"

18 november 2014
cursus genealogie

20 november 2014
werkgroep archeologie

27 november 2014
huiskamerbijeenkomst

3 december 2014
werkgroep archeologie

9 december 2014
lezing "Digestum Vetis"

Dinsdag 14 oktober 2014: Gastarbeid in vroegere tijd" door Jan Roerink..

Fijndoekpoepen en Tödden.

Het "Hoes to Hengel " was in 1648 heel belangrijk voor ons land, want van daaruit vertrok Adriaan Pauw -raadpensionaris van Holland – met zijn gevolg en nog vele andere edelen naar de stad Münster in Westfalen. Na drie jaar onderhandelen kwam er een eind aan een oorlog van 80 jaar en werd de **Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden** een feit.

Enkele maanden later werd in september 1648 in het nabije Osnabrück een eind gemaakt aan de 30-jarige oorlog.

Deze twee vredes hadden grote gevolgen, want de legers werden naar huis gestuurd en op het platteland werd het voor de weggevluchte boeren weer een stuk veiliger. Zij trokken terug naar hun boerderijen en gingen het land weer bewerken.

Zij stichtten vaak grote gezinnen, maar op den duur bleek, dat er niet voor iedereen plaats was op de boerderij. Dus trokken de jongelui de wijde wereld in op zoek naar werk.

En werk was er wel, met name in de lage landen aan de Noordzee : in Holland en Friesland.

Bovendien waren vele jonge Hollanders en Friezen naar Indië getrokken en kwamen er veel arbeidsplaatsen vrij.

Er was dus werkgelegenheid genoeg en dus trokken veel jonge mensen, met name uit Westfalen, te voet naar Holland en Friesland.

In feite waren dat onze eerste **gastarbeiders**.

In de 18^e eeuw kwamen ze meestal in april naar ons land en keerden aan het eind van het jaar weer terug naar hun geboortegrond in West Duitsland. In de loop van de 19^e eeuw voelden ze zich in ons land zo thuis, dat ze bleven.

Maar wat waren dan Fijndoekspoepen en Tödden ? Dat vertelt Jan Roerink u met behulp van dia's.

Locatie: Regenboog, Broederweg 32 te Kampen. Aanvang 20.00 uur. Toegang: leden gratis, niet-leden 2,00 euro.

Bewerking oud archief IJsselmuiden

Ons lid Kees Schilder heeft opnieuw een bron uit het archief van het Schoutambt IJsselmuiden bewerkt. Dit keer is het inv.nr. 4, waarin allerlei akten (verkopen, testamenten, processen, etc.) zijn opgenomen over de periode 16 juni 1599 t/m 1 september 1606. Deze 125 bladzijde tellende bewerking is voorzien van een inleiding en uitgebreide index. U, als lid, kunt deze uitgave bestellen bij onze secretaris voor € 12,50.

Dinsdag 12 november 2014: 'de Kogge' door Alexander Jager,.

In de late Middeleeuwen vormde Kampen een van de knooppunten in het maritieme handelsnetwerk in Noord- en Noordwest-Europa. Kampen is ontstaan als een agrarische nederzetting, maar door maritieme handel verstedelijkte de nederzetting. Kampenaren combineerden hierbij handelsverkeer over binnenwateren, zeeën en landwegen. De ruggengraat vormde evenwel het internationale scheepvaartverkeer in de periode 1250-1500. Welke betekenis heeft hierbij de kogge gespeeld en wat waren dit voor schepen? Getracht zal worden om op deze vragen een antwoord te vinden.

Locatie : Regenboog, Broederweg 32 te Kampen. Aanvang : 20.00 uur. Toegang : leden gratis, niet-leden 2,00 euro.

Memento Mori

In 2013 heeft voor het eerst een Memento Mori in de Bovenkerk plaatsgevonden. De reacties hierop waren positief, maar de invulling van de dag was toen er hoofdzakelijk op gericht hoe we heden ten dage omgaan met de dood en rouw. Door het organiserend comité zijn wij gevraagd een bijdrage te leveren hoe er vroeger met dood en rouw werd omgegaan. Wij hebben op dit verzoek positief gereageerd en zullen op 1 november a.s. aanwezig zijn in de Bovenkerk. Ons lid Henk Verweij zal de vorig jaar gehouden presentatie over lokale begrafenisgebruiken (vanaf de middeleeuwen) een aantal keren laten zien. Ook is de werkgroep genealogie aanwezig (op verzoek van de organisatie). Tevens zal het gemeentearchief originele getijdenboeken tonen. Voor meer informatie kunt u de lokale pers in de gaten houden.

Cursus genealogie

De wijkvereniging "Flevowijk/Cellesbroek/Middenwetering" heeft ons gevraagd of we mogelijkheden zien voor een introductie in familieonderzoek (genealogie). Samen met de werkgroep genealogie en ons lid Gerrit Kwakkel gaan we op twee avonden een workshop genealogie verzorgen. Deze workshop is bedoeld voor hen die belangstelling hebben voor familieonderzoek. We zullen de eerste start van een onderzoek gaan uitleggen. Ook zullen we een mooi voorbeeld laten zien van een zoektocht waarbij allerlei achtergrondinformatie aan bod komt.

De eerste avond staat gepland op dinsdag 21 oktober en de tweede avond op dinsdag 18 november. Beide avonden worden gehouden in het wijkgebouw Lamoraal van Egmondstraat 2 te Kampen. De aanvang is om 19.30 uur. Indien u als lid nog nooit familieonderzoek hebt gedaan, maar hiervoor toch wel belangstelling hebt hoe dit nu werkt, dan is dit uw kans. Vooraf aanmelden is wenselijk voor ons om te weten hoe groot de groep ongeveer zal worden.

Huiskamerbijeenkomst

De informele huiskamerbijeenkomsten worden door een vast aantal leden bezocht. Op deze wijze proberen we onderlinge contacten, onderzoeksvragen, etc. te stimuleren. Wellicht kan het een begin zijn voor een boeiend onderzoek, maar misschien vindt u het juist wel leuk om anderen te helpen.

Kortom, genoeg om eens te komen, te kijken, te onderzoeken en wellicht ook zelf weer informatie door te geven aan belangstellenden. Als u ideeën heeft over een ander invulling of frequentie van deze bijeenkomsten laat ons dat dan weten.

Trouwens op deze avonden kunt u ook onderzoek doen in de bronnen die we nu digitaal op de aanwezige PC's beschikbaar hebben.

De data kunt u vinden in de agenda. De "huiskamerbijeenkomsten" worden gehouden in onze verenigingsruimte aan de Vloeddijk 1 (ingang Vloeddijk) te Kampen. De aanvang is om 19.30 uur.

Bibliotheek

Ons lid Ed Last is gedurende enige jaren op bijna elke vrijdagochtend bezig geweest, om onze verenigingsbibliotheek op orde te brengen. Een hele klus. We hebben nu een goed beeld van wat we 'in huis' hebben. Onze verzameling boeken, tijdschriften, artikelen, etc. is voorzien van een identificatie en is tevens ingevoerd in ons computersysteem. Het programma waarmee we werken, biedt ons ook de mogelijkheid om uitleen te registreren. U als lid kunt daar gebruik van maken. Wilt u eens in onze bibliotheek kijken en een boek of tijdschrift thuis lezen, dan kunt u hiervoor terecht op de huiskamerbijeenkomst. Ook kunt u eens spontaan onze verenigingsruimte binnenlopen op de vrijdagochtend. Een grote kans dat u één of meerdere (bestuurs)leden treft, bezig met de deze en/of andere verenigingsklussen.

Werkgroep genealogie

Reeds een tijdje is - met een vijftal leden - de werkgroep genealogie actief. Naast een specifiek project, wat we zijn gestart, houden we ons bezig met allerlei zaken rondom genealogie. Ook voor vragen kunt u bij deze werkgroep terecht. We kunnen hier best nog een aantal werkgroepleden gebruiken. Hebt u belangstelling voor genealogie en lijkt het u leuk om gezamenlijk met dit boeiende onderwerp bezig te zijn, neem dan contact op met Neel Wijshake-Emmerik (e-mail: neelwijshake@ziggo.nl). Naast onderzoek proberen we ook antwoorden te vinden op vragen van zowel leden als niet-leden.

Archeohoek

Zoals bekend mag worden verondersteld is er binnen onze vereniging een werkgroep archeologie werkzaam. Een aantal leden van deze werkgroep heeft in de afgelopen jaren aardige vondsten gedaan. In de "Mededelingen" willen we proberen regelmatig hiervan verslag te doen. Zowel voor leden van de werkgroep als u die 'gewoon' lid bent geldt, hebt u iets leuks gevonden, recent of in het verleden, stuurt u dan een foto van de vondst met een stukje toelichtende tekst naar de secretaris. Ook anekdotes rondom een vondst zijn van harte welkom.

Deze eerste keer willen we aandacht schenken aan een vondst van ons lid Dhr. Ben Heldoorn.

Een aantal jaren geleden is voorafgaand aan de te maken waterkering, onderzoek gedaan naar de aanwezigheid van scheepswerven/ hellingen langs de IJssel.

Deze zijn aangetroffen ter hoogte van het van Heutszplein. Dhr. Heldoorn heeft daarbij in de stortgrond van de opgraving een lakenlood uit Amsterdam gevonden. Dit lakenlood is gedateerd als 15e eeuw. Op de ene zijde is het wapen van Amsterdam te zien en op de andere zijde een kogge. De diameter is van het lood 45 mm.

Deze aardige vondst met afbeelding van een kogge sluit mooi aan bij onze lezing van november, waarin de kogge in het middelpunt zal staan.

Oproep !

Voor de verspreiding van het historisch tijdschrift en mededelingen maken we, om kosten te besparen, in de gemeente Kampen zoveel mogelijk gebruik van leden die een wijk(je) willen "lopen".

Nu zijn we zoek naar "lopers" voor de volgende wijken (of delen daarvan):

- ◆ Omgeving Vloeddijk/Ebbingestraat (34 adressen)
- ◆ Brunnepe/Oranjewijk/Hagenbroek (45 adressen)
- ◆ Zuid/Onderdijks (24 adressen)
- ◆ Ijsselmuiden oude kern (57 adressen)
- ◆ Ijsselmuiden nieuwbouw (49 adressen)

Wie hiervan een deel op zich wil nemen kan contact opnemen met John Wezenberg (tel. 038-3311919) of via het e-mailadres: info@hvjanvanarkel.nl

Historische vereniging voor de IJsseldelta "Jan van Arkel"

Contributie

Gewone leden € 18,50 per kalenderjaar. Jeugdleden tot 18 jaar € 5,00 per jaar.

Huisgenootleden (zonder exemplaar van het Historisch Tijdschrift) € 6,50 per jaar.

Postadressen € 22,50 per jaar.

Opzegging lidmaatschap voor 1 december.

SNS Bank : (IBAN) NL 79 SNSB 0918 5282 08

Redactie Mededelingen

(tevens secretariaat)

André Westendorp

Ringmus 7

8271 HG IJsselmuiden

tel. 038-3319812

E-mail: info@hvjanvanarkel.nl

Tekst voor Mededelingen graag als Word-bestand en foto's apart in jpg-formaat.

Bestuur:

voorzitter Wout van Capelle, Lehmkuhlstraat 16, Kampen

secretaris André Westendorp, Ringmus 7, IJsselmuiden

penningmeester John Wezenberg, de Bogaard 37, IJsselmuiden

leden Gerda Heideveld, H. de Cockplein 4, Kampen

Jan van Lente, Korenbloem 12, IJsselmuiden

Johan Prins, Dorpsweg 3, Wilsum

Hennie Brink, Kerkstraat 30, Grafhorst

Theo Nieuwenhuizen, Bovennieuwstraat 125, Kampen

Gerrit Samsen, Burg. van Vleutenstraat 9, Zalk

Neel Wijshake-Emmerik, Andoorn 20, Kampen

Nieuwe leden:

Na de vorige Mededelingen hebben we de volgende nieuwe leden kunnen verwelkomen:

Dhr. B. ten Brinke te Kampen

Dhr. W. Rodenhuis te Kampen

Dhr. H. Zwart te Kamperveen

Mw. D.Plender te IJsselmuiden

Dhr. G. van Vlijmen te Kampen

Dhr. E. Belder te Haarlem

Dhr. F. van der Kraaij

Dhr. R. Hollander te IJsselmuiden

Fam. Hartman te Kampen

Dhr. H. Haverkamp te Lelystad

Dhr. Duif te Kampen

Dhr. J. Merkus te IJsselmuiden

Dhr. W. Gunneman/Mw. H. Streng te Zalk